

Erratum
Controle/vrijgave toetsing

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijksaterstaat
Directie Zeeland

Polder/Dijkvak
Borrendamme / Cauwersinlaag /
Havenkanaal West
dp 0162 – dp 0207

Gert Jan Wijkhuizen
Raymond Derksen
Archief AXZ

Toetsing uitgevoerd door
Roy van de Voort
Doorkiesnummer
(0118) 62 13 69
(06) 218 41 099

Datum
5 januari 2009
bijlage(n)
-

DEFINITIEF

Kenmerk
PZDT-M-09004

Erratum PZDT-M-09004 (controle/vrijgave toetsing Borrendamme / Cauwersinlaag / Havenkanaal West)

Basisdocument

Dit erratum is een wijziging op de controle/vrijgave toetsing van Borrendamme / Cauwersinlaag / Havenkanaal West tussen dp 0162 en dp 0207 met kenmerk PZDT-M-06467 d.d. 7 december 2006.

In dit erratum staat een aanvulling op het basisdocument.

Aanvulling basisdocument

De aanvulling op het basisdocument betreft een aanvulling op "Archeologie en particulier eigendom" en een nieuw kopje "Cultuurhistorie" aan de hand van een door Stichting Dorp, Stad en Land in opdracht van projectbureau Zeeweringen gemaakte inventarisatie langs de Oosterschelde.

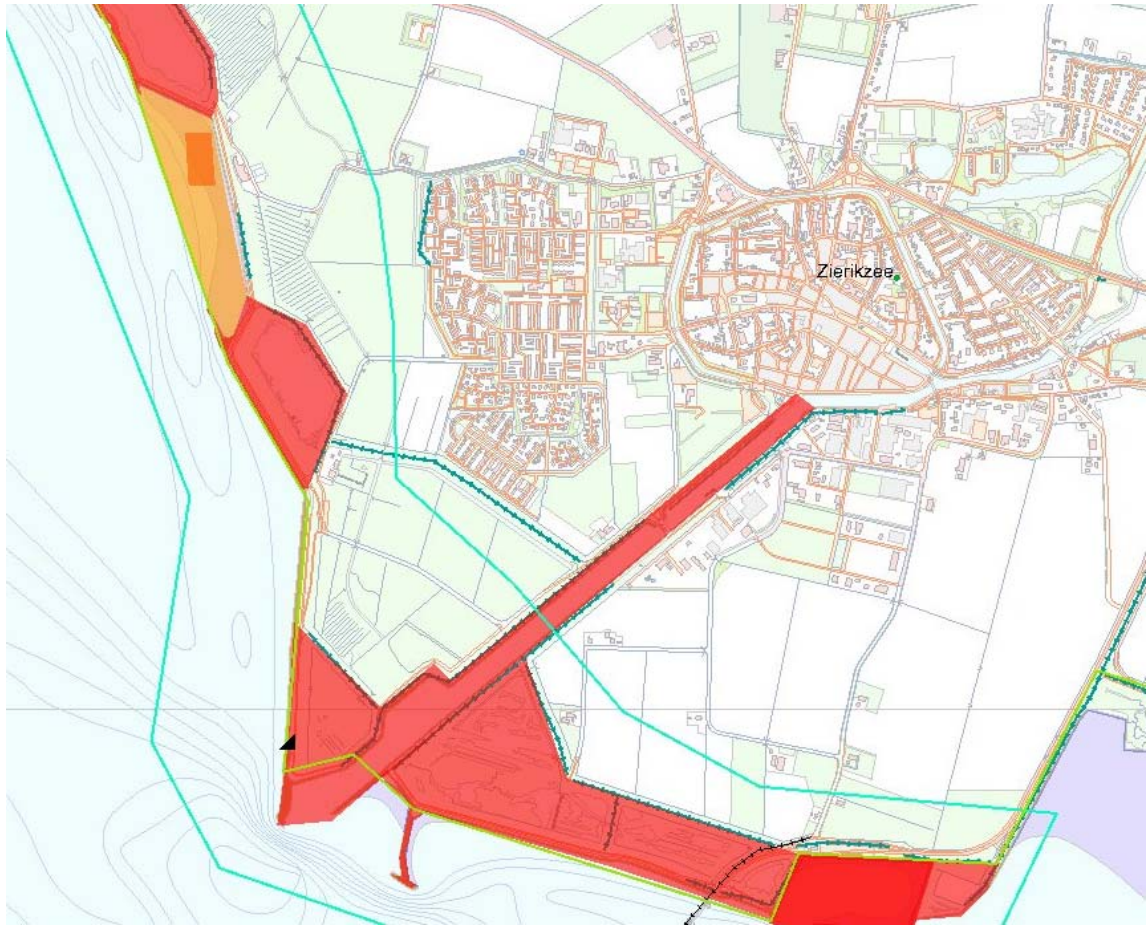
Archeologie en particulier eigendom

Restanten van Kasteel Weldamme (zie "Cultuurhistorie") vormen een beschermd archeologisch monument. Momenteel vindt in het kader van de vooroeverbestorting Cauwersinlaag een archeologisch onderzoek plaats waarvan projectbureau Zeeweringen een kopie van het rapport ontvangt. Uitvoering van deze bestorting over 150 meter staat gepland voor 2009.

Cultuurhistorie

Op basis van het rapport Cultuurhistorie aan de Oosterscheldedijken (PZDB-R-08064) valt het dijktraject binnen het cultuurhistorisch cluster "Zierikzee", zie figuur 1. Het thema van het cluster Zierikzee is landverlies / kustverdediging én economische en infrastructurele activiteiten. De code van dit cluster is CZO-504.

De zeer uitgestrekte cluster Zierikzee omvat 14 aan de zeedijk en enkele achter de zeedijk gelegen elementen. Kern vormt het gebied rond het Havenkanaal Zierikzee, dat al eeuwen lang geteisterd wordt door de zee, maar ook al eeuwen lang een belangrijke economische functie heeft.

Figuur 1: Cultuurhistorische kaart objecten naast de Oosterschelde (bron: www.zeeweeringen.nl)

Rond de 14^e eeuw werd hier ook gewoond (Laag en Hoog Weldamme) en in de voormalige Lockersinlaag zijn resten gevonden van een stenen huis (kasteel) en/of bijbehorend gehucht uit de Late Middeleeuwen. Vlakbij de havenmonding heeft het dorp Borrendamme gelegen.

Vanwege de voortdurende verzanding van de haven van Zierikzee, werd in de periode 1597-1599 een kanaal tussen Zierikzee en de Oosterschelde gegraven, zodat de bereikbaarheid van de stad over het water gewaarborgd bleef. In dit kanaal is een schutsluis aangelegd.

In de 18^e eeuw werden herhaaldelijk diverse inlagen aangelegd, van noord naar zuid zijn dit de Kistersinlaag (1673), Suzannainlaag (1679), Lockersinlaag (1672, later geïnundeerd, restanten = twee dijkbouten), Bootspolder (12^e eeuw), Inlaag Kulk (geïnundeerd in 1720, restanten = slikken en Kurkenol) en de Inlagen Zuidhoek (1721, 1763 en 1764, deel geïnundeerd in 1783, restant = De Val). De Val heeft tussen 1958 en 1965 dienst gedaan als veerhaven. Daarna werd door de aanleg van de Zeelandbrug het veer overbodig. Achter de zeedijk of inlagen ligt een aantal karrevelden, enkele historische boerderijen waarvan er één (aan de Boerenweg) zeer dicht tegen het binnentalud van de dijk aan is gelegen, en een historische vaart, de Schouwse Vaart.

De bekleding van de dijk aan de cluster is divers, ook door de hieraan gelegen elementen. De buitendijkbekleding van de inlagen is over het algemeen basalt aan de teen, vervolgens natuursteen (m.n. Vilvoordse steen) overgoten met beton. Een enkele keer komen ook hoger in het talud basalt of karakteristieke systemen (Muraltglooiing en Haringman) voor. Verder naar het noorden wordt veel asfalt gebruikt.

Bijzonderheden: palenrijen, dijkpalen, Muraltmuur (Inlaag De Val) en Muraltglooiing (Bootspolder), moderne en oude lichtmasten, trapje in ondertafel voor Cauwersinlaag. Voor een gedeelte is de buitendijk ontsloten door een fietspad.

De nollen zijn zeer divers bekleed: met basalt of natuursteen, soms overgoten met beton of asfalt. Er zijn palenrijen en dijkpalen aanwezig.

Zowel in het havenkanaal, als op de kanaaldammen en in de havenkom is karakteristieke bekleding aanwezig (resp. diaboolglooiing en Haringman). Verder zijn in de havenkom veel oude veerhavenattributen aanwezig, zoals meerpalen en een oude lichtmast.

Twee inlagen zijn samengevoegd (Stoffel Kisters of Suzanna-inlaag) en één inlaag wordt als haven gebruikt. Door ruilverkavelingen is de historische watergangenstructuur verdwenen. Bij de bekleding van de inlagen is veel gebruik van asfalt gemaakt.

De kernwaarde van deze cluster ligt in de uitgestrektheid, omvang en de landschappelijke en ruimtelijke relatie van de elementen met elkaar: het inlagengebied met de karrevelden en nollen in combinatie met het havenkanaal. De gebruikswaarde en vervoersfunctie die het gebied al eeuwen heeft gehad voor de mens, komt tot uiting in de haven, het havenkanaal en de Zeelandbrug. Nog redelijk groot aandeel karakteristieke bekleding, dijkpalen, palenrijen en Muraltmuur aanwezig. De cluster ligt in het waardevol gebied Kuststrook Schouwen-Duiveland en Belvederegebied Gouwepolders. Eindscore: zeer hoog.

De cultuurhistorische objecten van belang voor dit traject:

- CZO-031: Havenkanaal Zierikzee – Kanaal van circa 3 km lengte, gelegen in zuidwestelijke richting, dat Zierikzee met de Oosterschelde verbindt. Twee kanaaldammen met moderne lichtopstanden, houten palenrijen en houtwerk op kop. Diversiteit aan bekleding kanaalrand: basalt, natuursteen, Haringman, betontegels en diaboolglooiing. In het kanaal bevindt zich een keersluis uit 1959. (CHS-code GEO-101, waardering zeer hoog)
- CZO-032: Inlaag Bootspolder – Onregelmatig gevormde inlaag. Thans in gebruik als landbouwgebied. Het buitentalud is onregelmatig gevormd. De bekleding bestaat uit basalt aan de voet, overgoten stortsteen of muraltglooiing met palenrij daarboven en gras op de kruin. (CHS-code GEO-227, waardering zeer hoog)
- CZO-034: Inlaag Cauwers – Drassige stukken grond, aan de landzijde omgeven door een inlaagdijk, aan de waterzijde grenzend aan een buitendijk. Bekleding buitentalud: basalt met asfalt, Vilvoordse steen of stortsteen ingegoten met beton, gras op kruin. Houten paaltjes en fietspad. Ter hoogte van dijkpaal 176 staat een oude houten dijkpaal nr 26. Betontrapje aanwezig. (CHS-code GEO-093, waardering zeer hoog)
- CZO-035: Nol – Twee dijkbouten, in westelijke en oostelijke richting gelegen. Grote diversiteit aan bekleding: basalt, Vilvoordse steen overgoten met beton, asfalt, vlakke betontegels en ingegoten stortsteen. Beschadigde palenrij en bij dijkpaal 170 een oude paal nr 28. (CHS-code GEO-133, waardering zeer hoog)
- CZO-038: Lockersinlaag – Buitendijks gelegen voormalige inlaag, twee nollen nog aanwezig. Talud van de dijk bestaat uit basalt aan de voet, asfalt en Vilvoordse steen overgoten met asfalt daarboven en gras op de kruin. Aantal oude dijkpalen aanwezig. In het gebied ligt het archeologisch monument Weldamme. (geen CHS-code, waardering hoog)
- CZO-039: Kasteel Weldamme, Borrendamme-West – Aanwezigheid van 'vaste stenen' vastgesteld (geen visuele waarneming). Veenputten aangetoond. (CHS-code GEO-11291, waardering zeer hoog (hoge archeologische waarde), zie "Archeologie en particulier eigendom")
- CZO-245: Muraltglooiing – Aantal betonnen segmenten net ten noorden van het Havenkanaal Zierikzee. Dijk verder bekleed met basalt overgote met beton en houten palenrijen. (geen CHS-code, waardering zeer hoog)